

Саветодавна комисија за људска права

ТСС зграда Д-12, седиште мисије УНМИК-а, Приштина, Косово, електронска пошта hqar-unmik@un.org, телефон +381 (0)38 504 604 локал 5182

ОДЛУКА

Датум усвајања: 20. јануар 2012. године

Предмет бр. 32/08

Божидарка ФЕЛЕГИ

против

УНМИК-а

Саветодавна комисија за људска права, на заседању одржаном 20. јануара 2012. године, уз присуство следећих чланова:

г. Марека НОВИЦКОГ, председавајућег
г. Пола ЛЕМЕНСА
гђе Кристин ЧИНКИН

Уз помоћ
г. Андреја АНТОНОВА, извршног службеника

Узевши у обзир изнад поменути жалбу, уложену сагласно члану 1.2 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, од 23. марта 2006. године о оснивању Саветодавне комисије за људска права,

Након већања, одлучила је следеће:

I. ПОСТУПАК ПРЕД КОМИСИЈОМ

1. Жалба је уложена 30. јуна 2008. године и уписана је 18. јула 2008. године.
2. Дана 14. новембра 2008. године, Комисија је затражила од жалиоца да достави додатне информације. Жалилац је одговорила 22. децембра 2008. године.
3. Дана 16. априла 2009. године, Комисија је затражила информације од Косовске агенције за имовину (КАИ). КАИ је одговорила 18. маја 2009. године.
4. Дана 7. октобра 2009. године, Комисија је позвала жалиоца да достави своје примедбе на информације који су добијене од стране КАИ. Према информацијама које су касније добијене од стране жалиоца, она није добила то писмо.

5. Дана 29. децембра 2010. године, Комисија је од жалиоца поново затражила нека разјашњења. Дана 15. јануара 2011. године, жалилац је одговорила.
6. Дана 10. марта 2011. године, Комисија је од КАИ затражила додатне информације. Дана 14. марта 2011. године, КАИ је одговорила.
7. Дана 11. маја 2011. године, Комисија је позвала жалиоца да достави своје примедбе на нове информације које су добијене од стране КАИ и затражила је од жалиоца додатне информације. Супруг жалиоца одговорио је 23. новембра 2011. године.

II. ЧИЊЕНИЦЕ

8. Жалилац је становница Косова са тренутним пребивалиштем на територији Србије. Дана 13. јуна 1999. године, у страху од сукоба, жалилац и њен супруг напустили су Косово.
9. Жалилац је власница стана у Ђаковици. Извесно време након свог одласка, сазнала је да су се непознати починиоци нелегално уселили у стан и оштетили га.
10. Супруг жалиоца је власник комерцијалног земљишта у истој области. Извесно време након свог одласка, сазнао је да то земљиште користе непозната лица.

А. Поступак пред Дирекцијом за стамбена и имовинска питања и Косовском агенцијом за имовину

11. Дана 18. марта 2002. године, супруг жалиоца, очигледно у име жалиоца, поднео је захтев Дирекцији за стамбена и имовинска питања (ДСИП) за признавање права власништва жалиоца над станом. Дана 30. априла 2005. године, Комисија за стамбене и имовинске захтеве (КСИЗ) потврдила је њено право власништва.
12. Дана 29. марта 2006. године, на захтев жалиоца, ДСИП је спровео исељавање нелегалних станара из стана, али ни жалилац ни њен супруг нису преузели кључеве.
13. Дана 18. октобра 2007. године, супруг жалиоца затражио је од Косовске агенције за имовину (КАИ) да стави наведени стан под своју управу. Дана 17. јуна 2008. године, он је потписао уговор са КАИ којим се стан укључује у програм добровољног издавања имовине КАИ. Уговор садржи клаузулу у којој је наведено, између осталих услова, да ће носилац имовинског права добити станарину онда, и уколико, станарина буде уплаћена КАИ.
14. Дана 14. марта 2011. године, КАИ је потврдила Комисији да се стан и даље налази под њеном управом, додавши да до тог датума КАИ није могла да изнајми посед и да стога није преузета никаква станарина.
15. У међувремену, 18. октобра 2007. године, КАИ је уписала захтев жалиочевог супруга за признавање његовог права власништва над комерцијалним земљиштем које он потражује.
16. Према информацијама добијеним од КАИ, дошло је до грешке при првобитном постављању обавештења на предметној имовини и ново обавештење о имовини је издато путем објаве од 17. јуна 2010. године. Захтев се тренутно обрађује. У каснијој

фази ће бити представљен Косовској комисији за имовинске захтеве (ККИЗ) ради доношења пресуде.

17. Према информацијама добијеним од жалиоца, земљиште је у међувремену продато, наводно по ниској цени.

Б. Тужба пред Општинским судом

18. Дана 12. августа 2004. године, жалилац је поднела тужбу Општинском суду у Ђаковици против Општине Ђаковица, Привремених институција самоуправе (ПИС), УНМИК-а и КФОР-а у којој тражи надокнаду за штету нанету стану у износу од 20.000 евра.
19. Током 2004. године, судовима на Косову је поднето око 17.000 захтева за надокнаду штете, већином од стране косовских Срба који су 1999. године напустили своје домове на Косову због непријатељске агресије, и чија је имовина касније била оштећена или уништена. Са циљем да задовоље законско петогодишње ограничење за предају грађанских захтева за надокнаду штете, ови жалиоци су поднели своје захтеве у отприлике исто време током 2004. године. Захтеви су генерално били управљени против УНМИК-а, КФОР-а, ПИС-а и релевантне општине (видети Саветодавна комисија за људска права (у даљем тексту: ХРАП), *Милогорић и остали*, предмети бр. 38/08, 58/08, 61/08, 63/08 и 69/08, мишљење од 24. марта 2010, § 1; за правну основу по којој су жалиоци засновали своје захтеве видети исто мишљење, § 5).
20. У вези са овим предметима, директор Одељења правде (ОП) при УНМИК-у је 26. августа 2004. године послао писмо председницима свих општинских и окружних судова и председнику Врховног суда Косова, у коме помиње да је поднето „преко 14.000“ таквих захтева. Указао је на „проблеме које ће судови имати због тако великог прилива захтева“ и замолио је да „се не заказују [такви] предмети док не будемо заједно одлучили како најбоље да их решимо“ (за пуни текст писма видети мишљење о предмету *Милогорић и остали*, наведеном горе у § 19, под § 6).
21. ОП је 15. новембра 2005. године упутио обавештење косовским судовима да почну рад на захтевима у вези са штетом коју су нанела идентификована физичка лица, као и за штету учињену након октобра 2000. године, имајући у виду да „препреке ефикасном решавању ових случајева“ више не постоје. Захтеви који се тичу догађаја пре октобра 2000. нису обухваћени овим писмом.
22. Дана 28. септембра 2008. године, директор ОП-а упутио је савет судовима да би случајеве који нису били заказани по захтеву од 26. августа 2004. године требало сада да обраде.
23. Дана 9. децембра 2008. године, одговорности УНМИК-а у области полиције и правосуђа на Косову су престале, а мисија владавине права Европске уније на Косову (ЕУЛЕКС) преузела је пуну оперативну контролу у области владавине права, након саопштења председника Савета безбедности Уједињених нација, 26. новембра 2008. године (S/PRST/2008/44), којим се поздравља даље ангажовање Европске уније на Косову.
24. Дана 15. јануара 2011. године, жалилац је навела да је њен захтев тада и даље био на чекању пред Општинским судом у Ђаковици.

III. ЖАЛБА

25. Жалилац се жали на трајање поступка пред ДСИП/КСИЗ-ом у вези са њеним станом. У том погледу, може се сматрати да се она позива на повреду права на судску одлуку у разумном року, у смислу члана 6 § 1 Европске конвенције о људским правима (ЕКЉП). Она се такође жали на то да је, тиме што није добила никакву станарину за свој стан по програму издавања имовине КАИ, нарушено њено право на имовину загарантовано чланом 1 протокола бр. 1 ЕКЉП.
26. Жалилац се даље жали на трајање поступка пред КАИ у вези са земљиштем њеног супруга. У том погледу, такође се може сматрати да се она позива на повреду члана 6 § 1 ЕКЉП.
27. На крају, жалилац се жали на чињеницу да је Општински суд у Ђаковици обуставио поступак у вези са њеним захтевом за надокнаду услед штете нанете њеној имовини. Комисија је мишљења да се може сматрати да се жалилац позива на повреду права на добијање одлуке у разумном року, загарантованог чланом 6 § 1 ЕКЉП, као и права на ефикасан правни лек, загарантованог чланом 13 ЕКЉП.

IV. ПРИМЕНА ПРАВИЛА 29BIS ПОСЛОВНИКА КОМИСИЈЕ

28. Комисија напомиње да жалба покреће питања која су, бар утолико што се жалба односи на поступак покренут 2004. године пред Општинским судом у Ђаковици, суштински иста као питања која су покренута, између осталих, у предметима бр. 38/08, *Милогорић*, 58/08, *Живаљевић*, 61/08, *Гојковић*, 63/08, *Ђукић* и 69/08, *Богвићевић*, који су већ разматрани од стране Комисије. Штавише, на основу предмета чини се да се не покреће ни једно ново питање прихватљивости у погледу тог аспекта овог предмета. Комисија стога закључује да, сходно правилу 29bis Пословника Комисије, није неопходно да проследи УНМИК-у овај део ове жалбе. Комисија сматра да може размотрити прихватљивост целе жалбе без прослеђивања.

V. ПРАВО

29. Пре него што почне да разматра меритум предмета, Комисија мора прво да одлучи да ли да прихвати предмет, узимајући у обзир критеријуме прихватљивости из чланова 1, 2 и 3 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12 од 23. марта 2006. године о оснивању Саветодавне комисије за људска права.

А. Жалба у погледу трајања поступка у вези са жалиоцем имовином пред Дирекцијом за стамбена и имовинска питања/Комисијом за стамбене и имовинске захтеве и у вези са управљањем том имовином од стране Косовске агенције за имовину

30. Жалилац се првенствено жали на трајање поступка у вези са правом власништва над својим станом.
31. Захтев у вези са станом поднет је ДСИП-у 18. марта 2002. године. Дана 7. јуна 2005. године, КСИЗ је донео своју одлуку. Како КАИ даље објашњава, одлука је извршена 29. марта 2006. године, када је нелегално усељено лице исељено из стана.

32. Ова жалба је поднета Комисији 30. јуна 2008. године, односно више од шест месеци након коначне одлуке у поступку ДСИП/КСИЗ-а и више од шест месеци након спровођења те одлуке.
33. Из тога следи да је овај део жалбе неприхватљив јер је жалба уложена после временског рока, у смислу члана 3.1 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12.
34. Жалилац се такође жали поводом кршења свог права на имовину као последице неисплаћене станарине за свој стан према програму за издавање имовине КАИ.
35. КАИ је објаснила да је имовина стављена под њену управу 14. новембра 2007. године, на захтев супруга жалиоца, и да је 17. јуна 2008. године укључена у програм добровољног издавања имовине. Такође је објаснила да није могла да изда стан и да из тог разлога није прикупљена никаква станарина.
36. Жалилац не оспорава ове чињенице.
37. Комисија подсећа да, када КАИ стави имовину под своју управу, она не гарантује да ће бити остварен приход од те имовине, а чак ни то да ће бити пронађен станар који ће плаћати станарину за становање у том стану. Плаћање власнику може се извршити само ако станар плаћа станарину КАИ (видети ХРАП, *Трајковић*, бр. 35/08, одлука од 17. априла 2009, § 20).
38. Жалба и накнадно добијене информације не садрже никакав доказ који би поткрепио закључак да је, због неиздавања имовине или неисплаћивања било каквог износа станарине жалиоцу од стране КАИ, прекршено право жалиоца на заштиту имовине (видети предмет ХРАП, *Трајковић*, бр. 35/08, поменут изнад, при § 21; видети такође одлуку ХРАП, *Живковић*, бр. 29/08, од 26. новембра 2010, § 36; одлуку ХРАП, *Соколи*, бр. 14/08, од 17. марта 2011, § 27).
39. Отуда, Комисија је мишљења да ова жалба мора да се одбаци јер је очигледно неоснована у смислу члана 3.3 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12.

Б. Жалба у погледу поступка који се односи на имовину жалиоцевог супруга, пред Косовском агенцијом за имовину

40. Жалилац се такође жали на трајање поступка у вези са земљиштем које наводно припада њеном супругу.
41. Из објашњења које је дала КАИ произилази да је КАИ уписала захтев 18. октобра 2007. године и да је поставила обавештење о захтеву на имовину 2. септембра 2008. године. Захтев је такође објављен 7. новембра 2008. године (*Службени лист КАИ*, бр. 17, новембар 2008. године). Захтев није оспорен у року од 30 дана од објављивања. КАИ је затим започела проверу документације коју је супруг жалиоца поднео уз свој захтев. Будући да аутентичност ових докумената није могла бити проверена, од подносиоца захтева је затражено да достави додатна документа. Касније је откривено, вероватно након провере записа Косовске катастарске агенције, да је начињена грешка приликом постављања обавештења о захтеву на имовину. Због тога је издато поновно обавештење о захтеву у издању од 17. јуна 2010. године (*Службени лист КАИ – Обавештење*, бр. 2, јун 2010. године). Дана 14. марта 2011. године, КАИ је написала Комисији да је поступак провере завршен и да се захтев обрађује како би ККИЗ донео пресуду.

42. Жалилац не оспорава чињенице које је навела КАИ.
43. Комисија напомиње да, у погледу УНМИК-ове административне контроле над КАИ, Генерални секретар УН-а у извештају који је упућен Савету безбедности Уједињених нација о Привременој управи мисије на Косову, са датумом од 17. марта 2009. године, наводи да су, пошто овлашћење УНМИК-а над КАИ није продужено после 31. децембра 2008. године, косовске власти и међународни директор именован од стране Међународног цивилног представника/Специјалног представника Европске Уније преузели пуну радну контролу над КАИ. Након тога је КАИ радила у складу са законима усвојеним од стране Скупштине Косова (S/2009/149, § 24; видети ХРАП, *Кушић*, бр. 08/07, мишљење од 15. маја 2010. године, § 51).
44. Такође, у предмету *Кушић* (наведеном изнад, у § 52), Комисија је већ установила да, од 31. децембра 2008. године, УНМИК више не сноси одговорност за радње или пропусте који се приписују КАИ.
45. Утолико што се тиче периода између 18. октобра 2007. и 31. децембра 2008. године, чини се да је у том периоду дошло до постављања обавештења о захтеву 2. септембра 2008. године и да је захтев објављен 7. новембра 2008. године.
46. Узимајући у обзир велики број захтева поднетих КАИ, Комисија сматра да током тог периода није дошло до толико дугог одлагања које би превазишло пропис о разумном временском року. Према томе, Комисија закључује да је овај део жалбе, у погледу наведеног периода, очигледно неоснован у смислу члана 3.3 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12.
47. Што се тиче периода после 31. децембра 2008. године, овај део жалбе лежи ван надлежности Комисије *ratione personae*.

В. Жалба у погледу поступка пред Општинским судом у Ђаковици

48. Комисија је мишљења да, утолико што жалилац указује на кршење чланова 6 § 1 и 13 ЕКЉП, она у ствари подноси две жалбе (видети приступ усвојен, између осталог, у случају *Милогорић*, бр. 38/08, одлука од 22. маја 2009. године; упоредити Европски суд за људска права (ЕСЉП), *Аћимовић против Хрватске*, бр. 48776/99, одлука од 30. маја 2000. године; ЕСЉП, *Кутић против Хрватске*, бр. 48778/99, одлука од 11. јула 2000. године). Са једне стране, она се жали поводом чињенице да, због обустављања поступка у надлежном суду, није била у могућности да добије одлуку у вези са својим захтевом за одштету услед уништене имовине. Комисија је мишљења да ова жалба може да покрене питање права жалиоца на приступ суду сходно члану 6 § 1 ЕКЉП као и њеног права на ефикасан правни лек сходно члану 13 ЕКЉП. Са друге стране, жалилац се жали на дужину поступка пред надлежним судовима, с обзиром на чињеницу да је поступак започет 2004. године и да од тада њен захтев није разматран. Ова жалба би могла да доведе у питање њено право на правосудну одлуку у разумном временском року, у смислу члана 6 § 1 ЕКЉП.
49. Комисија је мишљења да жалба сходно члановима 6 § 1 и 13 ЕКЉП покрене озбиљна чињенична и правна питања, чије би разрешење требало да зависи од процене меритума. Према томе, Комисија закључује да ова жалба није очигледно неоснована у смислу члана 3.3 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12 (видети, између осталог, случај ХРАП, *Милогорић*, наведен у § 48 изнад, при § 18).

50. Нису установљени други разлози на основу којих би овај део жалбе био проглашен неприхватљивим.

ИЗ ОВИХ РАЗЛОГА,

Комисија, једногласно,

- ПРОГЛАШАВА ПРИХВАТЉИВИМ ЖАЛБЕ КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА ПРАВО ПРИСТУПА СУДУ И ПРАВО НА ЕФИКАСАН ПРАВНИ ЛЕК (ЧЛАНОВИ 6 § 1 И 13 ЕВРОПСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ О ЉУДСКИМ ПРАВИМА) И ПРАВО НА ПРАВОСУДНУ ОДЛУКУ У РАЗУМНОМ РОКУ (ЧЛАН 6 § 1 ЕВРОПСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ О ЉУДСКИМ ПРАВИМА), У ПОГЛЕДУ ПОСТУПКА ПОКРЕНУТОГ 2004. ГОДИНЕ ПРЕД ОПШТИНСКИМ СУДОМ У ЂАКОВИЦИ;

- ПРОГЛАШАВА ОСТАТАК ЖАЛБЕ НЕПРИХВАТЉИВИМ.

Андреј АНТОНОВ
Извршни службеник

Марек НОВИЦКИ
Председавајући